

Sisäministeriö poliisiosasto

kirjaamo@intermin.fi

29.1.2021

Asia: Diaarinumero SMDno-2019-1943

Lausuntopyyntö poliisin liikennevalvonnan ja liikenneturvallisuuden toimintaohjelman luonnoksesta vuosille 2021- 2024.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Yleistä

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry on erityisesti huolissaan heikentyneestä raskaan liikenteen valvonnasta ja sen vaikutuksista liikenneturvallisuuteen sekä harmaaseen talouteen. Yleinen liikenneturvallisuus on myös heikentynyt ja osa syynä on varmasti valvonnan vähentyminen ja sen näkymättömyys. Poliisin näkyminen liikenteessä vaikuttaa ihmisten liikennekäyttäytymiseen ja ennalta ehkäisee liikenneonnettomuuksia sekä niistä mahdollisesti johtuvia liikenneonnettomuuksia. Liikkuvan poliisin lopettamisen jälkeen poliisin liikenteessä näkyminen ja liikenteenvalvonta ovat vähentyneet, vaikka kaikki eivät tätä allekirjoita.

2. Toiminnan tavoitteet ja seuranta

On tärkeää, että nyt valmistellaan uutta liikennevalvonnan ja liikenneturvallisuuden toimintaohjelmaa tuleville vuosille. Toimintaohjelman tulee kuitenkin pitää sisällään selkeitä tavoitteita toiminnan kehittämiseksi. Toiminnan tavoitteiden seurantaan pitää laatia säännöllinen seurantamalli ja tavoitteiden seuraamiseen pitää nimetä selkeä vastuutaho.

3. Toiminnan kehittäminen

Toimintaohjelmaan seuraavaksi neljäksi vuodeksi pitää sisällyttää selvät muutokset poliisin liikennevalvontaan, nyt niitä ei ole ehdotettu. Ohjelmassa on nyt arvioitu, että 11 poliisilaitoksen tekemä liikenneturvallisuustyö on ollut hyvä tasoista ja muutoksia ei tarvita. Liikenteen todellinen valvonta on vähentynyt silmin nähden niistä ajoista, kun Liikkuva poliisi yhdessä paikallispoliisin kanssa valvoi liikennettä. Liikenteen valvontaa on siirretty automaattisesti tapahtuvaksi mm. nopeuksien valvomisen osalta. Automaattinen valvonta ei kuitenkaan valvo millään tapaa kuljettajan ajokuntoa tai ajoneuvon kuntoa.

Automaattivalvonnalla valvotaan hetkellisiä ajonopeuksia, valvonnan kehittäminen siihen suuntaan, että nopeuksien valvonta perustuisi keskinopeuksien seurantaan olisi parempi malli. Liikuteltava automaattivalvonta tunnuksittomilla autoilla koetaan usein ”kyttämisenä” ja herättää turhaa kritiikkiä tienkäyttäjien joukossa.

Automaattivalvonnalle on oma tilansa ja se on tärkeää, mutta sen rinnalle pitää saada nykyistä enemmän näkyvää ja havaittavaa liikenteen valvontaa. Automaattivalvonnalla ei saa korvata oikeita poliiseja, vaan heitä pitää näkyä liikennettä valvomassa nykyistä enemmän.

4. Raskaan liikenteen valvonta ja harmaa talous

Raskaan liikenteen valvonta on Suomessa lapsen kengissä verrattuna esimerkiksi Norjaan, jossa valvonta on organisoitu täysin eri tavalla. Olemme esittäneet vuosien saatossa useita kertoja erillisen valtakunnallisen raskaan liikenteen valvontayksikön perustamista. Raskaan liikenteen valvonnassa olisi mahdollista hyödyntää myös uutta tekniikka mm. ajoneuvojen akselipainojen automaattisen seurannan osalta.

Raskaan liikenteen valvonta kärsi erityisesti Liikkuvan poliisin lopettamisesta ja valvontamäärät ovat pudonneet merkittävässä määrin. Samaa aikaan maamme teille on tullut yhä enemmän ja enemmän mm. ulkomaalaisten ajamaa kabotaasiliikennettä, joka edellyttäisi nykyistä huomattavasti tehokkaampaa valvontaa. Raskaan liikenteen valvonta edellyttää erityisosaamista sitä valvovilta poliiseilta, riittävän ja ajantasaisen koulutuksen järjestäminen tältä osin tulisi näkyä myös toimintaohjelmassa.

EU:sta liikennepaketin muodossa tulevien valvontavastuiden mahdollinen lisääntyminen ja siitä aiheutuva lisääntynyt raportointi kaatuu väistämättä valvovien viranomaisten niskaan ja on pois muusta työstä. Tämä tulee huomioida valvontaan käytössä olevien resurssien määrää arvioitaessa tulevaisuutta ajatellen.

Harmaa talous on merkittävää kuljetusalalla, siihen on mm. verohallinnon harmaan talouden selvityskeskus ottanut kantaa ja kuljetusalaa on pidetty virkamieskyselyssä yhtenä riskitoimialana. Toimiva raskaanliikenteen valvonta olisi tähän hyvä työkalu, koska osana harmaata taloutta etenkin tavaraliikenteessä ovat mm. ajo- ja lepoaikojen rikkomiset, työehtosopimusta alhaisempien palkkojen maksaminen, ylikuormat, väärät liikennevakuutukset, kuititon kauppa, luvaton liikenne. Osaan em. rikkeistä poliisin olisi nähdäksemme mahdollista puuttua tienvarsivalvonnassa, kunhan poliisilla on tähän riittävät valmiudet ja tiedot. Eli valvontaa suorittavien poliisien osalta on huolehdittava, että heillä on riittävä koulutus ja perehdytys kuljetusalan erityispiirteisiin ja ongelmiin.

AUTO- JA KULJETUSALAN TYÖNTEKIJÄLIITTO AKT RY

Marko Piirainen
puheenjohtaja

Harri Pasanen
2. varapuheenjohtaja